

РЕЦЕНЗІЯ

кандидата юридичних наук, доцента Хабло Оксани Юрїївни на дисертаційне дослідження Широкої Катерини Юрїївни на тему «Гарантії забезпечення прав учасників кримінального провадження під час обрання слідчим суддею запобіжного заходу у вигляді застави», подане до захисту у разову спеціалізовану вчену раду на здобуття ступеня доктора філософії в галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право»

Актуальність теми дослідження. Одним із найважливіших прав людини є право на свободу та особисту недоторканість, яке гарантоване Конституцією України та міжнародними документами, зокрема – Загальною декларацією прав людини, Міжнародним пактом про громадянські та політичні права, Конвенцією про захист прав людини та основоположних свобод. Згідно з частинами 2 та 3 статті 29 Конституції України ніхто не може бути заарештований або триматись під вартою інакше як за мотивованим рішенням суду і тільки на підставах та в порядку, встановлених законом. Одним із основоположних принципів міжнародного права, який закріплений у Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод 1950 р., Декларації основних принципів правосуддя для жертв злочинів і зловживання владою 1985 р., Керівних принципах стосовно ролі осіб, які здійснюють судове переслідування 1990 р., є принцип обов'язкового звільнення підсудного, обвинуваченого у вчиненні кримінального правопорушення, з-під варті на час розслідування та розгляду його справи судом, якщо не існує державних інтересів, які б вимагали утримання такої особи під вартою.

Гарантії забезпечення прав учасників кримінального провадження під час обрання слідчим суддею запобіжного заходу, зокрема застави, є одними із актуальних напрямів наукового пошуку у кримінальному процесуальному праві та правозастосовчій практиці. Створення та ефективне функціонування комплексу гарантій забезпечення прав учасників кримінального провадження під час обрання слідчим суддею запобіжного заходу у вигляді застави, є вкрай важливим та особливо актуальним в умовах сьогодення. Зазначене актуалізує необхідність вироблення ефективної системи гарантій забезпечення прав учасників кримінального провадження під час обрання слідчим суддею

запобіжного заходу у вигляді застави, передусім, шляхом формування науково обґрунтованих засад, розроблених на основі аналізу емпіричних даних.

Отже, дисертаційне дослідження на тему «Гарантії забезпечення прав учасників кримінального провадження під час обрання слідчим суддею запобіжного заходу у вигляді застави» убачається своєчасним, актуальним та важливим.

Оцінка наукового рівня дисертації і наукових публікацій здобувача.

Вивчення дисертації та наукових публікацій здобувачки свідчить про те, що правильно встановлення мети, об'єкта, предмета і завдань наукової роботи зумовило відповідну логічну структуру та уможливило здійснення усебічного й повного дослідження обраної теми у межах визначених обсягів.

При написанні роботи авторка проаналізувала значну кількість джерел, ґрунтовно та критично опрацювала роботи науковців за напрямом дослідження, що дало їй змогу вирішити важливу наукову задачу, дати відповіді на актуальні й суттєві для науки та правозастосовної практики питання, сформулювати пропозиції та рекомендації з подальшого вдосконалення теоретичних основ і прикладних аспектів гарантій забезпечення прав учасників кримінального провадження під час обрання слідчим суддею запобіжного заходу у вигляді застави.

Обґрунтованість зроблених у дисертації висновків забезпечується емпіричними даними, що включають результати анкетування слідчих суддів, прокурорів, слідчих, адвокатів з питань особливостей гарантій забезпечення прав учасників кримінального провадження під час обрання слідчим суддею запобіжного заходу у вигляді застави (опитано 217 осіб, серед яких 27 слідчих суддів, 43 адвокати, 83 слідчих, 64 прокурори), матеріали 1847 ухвал слідчих суддів, постановлених за результатами розгляду клопотань про обрання запобіжного заходу у вигляді застави та інших питань, пов'язаних із запобіжним заходом у вигляді застави, рішення ЄСПЛ, а також практичний досвід роботи дисертантки на посаді судді.

Результати представленого наукового дослідження висвітлено у 10

наукових публікаціях, серед яких п'ять статей у наукових фахових виданнях України, одна стаття – у міжнародному науковому виданні, чотири – у збірниках тез міжнародних науково-практичних конференцій.

Отже, дисертаційне дослідження К.Ю. Широкої «Гарантії забезпечення прав учасників кримінального провадження під час обрання слідчим суддею запобіжного заходу у вигляді застави» виконане на високому науковому рівні, а публікації здобувача є взаємовідповідними та відбивають зміст і сутність обраної наукової проблематики.

Новизна представлених теоретичних та/або експериментальних результатів проведених здобувачем досліджень, повнота викладу в опублікованих працях. Дисертація є одним з перших в Україні дослідженням теоретичних засад та практичних проблем гарантій забезпечення прав учасників кримінального провадження під час обрання слідчим суддею запобіжного заходу у вигляді застави.

У роботі сформульовано низку результатів і висновків, що були отримані вперше і мають високий ступінь наукової новизни. Зокрема, уперше:

– класифіковано гарантії забезпечення прав учасників кримінального провадження під час обрання слідчим суддею запобіжного заходу у вигляді застави на загальні (гарантії, спрямовані на захист підозрюваного, обвинуваченого, заставодавця) та спеціальні гарантії;

– визначено випадки, у яких відбувається ініціювання перед слідчим суддею розгляду клопотання про звернення застави в дохід держави (порушення підозрюваним покладених на нього обов'язків; перебування підозрюваного в розшуку; неможливість забезпечення належної поведінки обвинуваченого, підсудного та виконання ним процесуальних обов'язків, а в майбутньому – вироку суду; зміна місця проживання чи вчинення інших дій з метою ухилення від відповідальності; перерахування застави на спеціальний рахунок для збору коштів на підтримку Збройних Сил України);

– обґрунтовано доцільність запровадження інституту скасування запобіжного заходу застави та визначено підстави для прийняття такого рішення;

– запропоновано законодавче визначення заставодавця, встановлено його місце в системі учасників кримінального провадження, запропоновано перелік прав та обов'язків, які набуває заставодавець після внесення застави;

– визначено механізм відмови заставодавця від виконання покладених на нього обов'язків, який полягає в праві заставодавця звернутися до слідчого чи прокурора з клопотанням або заявою про зміну запобіжного заходу до настання ризиків, а також охарактеризовано права й обов'язки слідчого, прокурора, слідчого судді, які виникають після звернення заставодавця з таким клопотанням;

– запропоновано розширити предмет застави шляхом надання можливості внесення рухомого та нерухомого майна як застави, визначено перелік такого майна, механізм його внесення як застави, а також права та обов'язки учасників кримінального провадження, які виникають у разі внесення як застави рухомого чи нерухомого майна.

Крім того, в роботі удосконалено:

– умови, за яких слідчий суддя є гарантом прав і свобод особи, щодо якої обирають запобіжний захід у вигляді застави, та виокремлено чинники, які сприяють забезпеченню таких прав учасників кримінального провадження;

– перелік підстав для скасування ухвали слідчого судді першої інстанції про обрання запобіжного заходу у вигляді застави й постановлення нової;

– перелік обставин, які необхідно враховувати слідчому судді, визначаючи розмір застави під час розгляду клопотання про обрання запобіжного заходу у вигляді застави;

– перелік рішень, які уповноважений приймати слідчий суддя під час розгляду клопотання про обрання запобіжного заходу, звернення застави в дохід держави, повернення застави та скасування запобіжного заходу у вигляді застави;

– права та обов'язки представника засталодавця, обсяг і межі його повноважень.

Окрім розглянутих вище, в роботі містяться й інші положення, висновки та рекомендації, які в сукупності забезпечують цілісність наукової новизни проведеного К.Ю. Широкою дослідження.

Наукова обґрунтованість отриманих результатів, наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації. Обґрунтованість отриманих результатів дослідження, сформульованих положень і висновків дисертаційної роботи К.Ю. Широкої не викликають суттєвих зауважень.

Усі наукові положення, висновки і рекомендації, сформульовані у дисертації, достатньою мірою обґрунтовані та відповідають меті та завданням роботи, викладені у загальних висновках та висвітлені в опублікованих працях здобувачки. Висновки дисертаційної роботи викладені авторкою чітко, коректно і логічно витікають із отриманих результатів, а рекомендації ґрунтуються на висновках дослідження.

Дисертаційне дослідження К.Ю. Широкої ґрунтується на положеннях Цілей сталого розвитку України на період до 2030 року (Указ Президента України від 30 вересня 2019 року № 722/2019); Плану дій з реалізації Національної стратегії у сфері прав людини на 2021–2023 роки (розпорядження Кабінету Міністрів України від 23 червня 2021 року № 756-р); Національної стратегії у сфері прав людини, затвердженої Указом Президента України від 25 серпня 2015 р. № 501/2015; Плану дій з реалізації стратегії у сфері прав людини на період до 2020 року, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2015 р. № 1393-р; Стратегії реформування судоустрою, судочинства та суміжних правових інститутів на 2015–2020 роки, схваленої Указом Президента України від 20 травня 2015 р. № 276/2015; Стратегії розвитку системи правосуддя та конституційного судочинства на 2021–2023 роки, затвердженої Указом Президента України від 11 червня 2021 р. № 231/2021.

Обґрунтованість наукових положень дисертації забезпечується належною джерельною базою дослідження, достатніми емпіричними даними, включно з власним досвідом роботи здобувача суддею, а також вдало обраним комплексом наукових методів пізнання.

Отже, результати дисертації К.Ю. Широкої, винесені на захист, є достатньо аргументованими, обґрунтованими, логічними та переконливими, мають високий ступінь наукової новизни та практичне значення.

Рівень виконання поставленого наукового завдання, оволодіння здобувачем методології наукової діяльності. Встановлюючи завдання дисертаційного дослідження в межах окресленої мети, авторка підходить до їхньої деталізації обґрунтовано та логічно, визначаючи наступні:

– визначити теоретико-методологічну основу дослідження гарантій забезпечення прав учасників кримінального провадження під час обрання слідчим суддею запобіжного заходу у вигляді застави в умовах побудови правової держави;

– схарактеризувати слідчого суддю як гаранта забезпечення прав учасників кримінального провадження під час обрання запобіжного заходу у вигляді застави;

– здійснити класифікацію гарантій забезпечення прав учасників кримінального провадження під час обрання слідчим суддею запобіжного заходу у вигляді застави;

– визначити повноваження слідчого судді щодо забезпечення прав і законних інтересів підозрюваного під час вирішення питання про звернення застави в дохід держави як гарантії запобігання порушенню підозрюваним покладених на нього обов'язків;

– дослідити реалізацію слідчим суддею повноважень, спрямованих на забезпечення прав і законних інтересів підозрюваного під час вирішення питання про повернення застави;

– проаналізувати повноваження слідчого судді щодо забезпечення прав і законних інтересів підозрюваного під час вирішення питання про скасування запобіжного заходу у вигляді застави;

– визначити механізми забезпечення прав та обов'язків заставодавця під час вирішення слідчим суддею питання про обрання запобіжного заходу у вигляді застави;

– окреслити процесуальні гарантії забезпечення прав та обов'язків заставодавця під час вирішення слідчим суддею питання про повернення, скасування, зміну запобіжного заходу у вигляді застави;

– висвітлити предмет застави в КПК України під час вирішення слідчим суддею питання про обрання запобіжного заходу у вигляді застави.

Постановка завдань, визначення мети, об'єкта та предмета дослідження є чіткими, зрозумілими й такими, що цілком відповідають загальним вимогам. Завдання наукового пошуку виконано, мету роботи досягнуто.

Високий рівень виконання поставленого наукового завдання забезпечено належною методологією дослідження. Автором успішно застосовано як загальнонаукові методи (порівняння, класифікації, моделювання, статистичний), так і спеціальні методи, зокрема: історико-правовий, діалектичний, соціологічні. Використання зазначених та інших методів наукового пізнання здійснено у взаємозв'язку з метою проведення всебічного аналізу, обґрунтування змістовних теоретичних висновків та практичних рекомендацій.

Отже, поставлені наукові завдання виконано на високому методологічному рівні, а дисертантка опанувала необхідні компетенції для рівня доктора філософії.

Теоретичне і практичне значення результатів дослідження полягає у тому, що сформульовані дисертанткою у роботі висновки й пропозиції вже впроваджено та використовуються у науково-дослідній діяльності та в освітньому процесі, про що свідчать акти впровадження, надані в якості додатків до дисертаційної роботи. Так, матеріали дисертаційного дослідження

використовуються в освітньому процесі для підготовки лекцій, навчальних програм, тестових завдань, під час проведення різних видів занять; положення представленого дисертаційного дослідження можуть бути втілені у науково-дослідній роботі для подальшого дослідження проблем та розроблення науково обґрунтованих положень і рекомендацій з питань гарантій забезпечення прав учасників кримінального провадження під час обрання слідчим суддею запобіжного заходу у вигляді застави.

Оцінка змісту дисертації, її завершеності в цілому. Дисертаційне дослідження К.Ю. Широкої має чітку структуру, що відповідає вимогам МОН України та порядку присудження ступеня доктора філософії. Робота складається з анотації, вступу, трьох розділів, кожен з яких поділяється на відповідні підрозділи залежно від поставлених завдань, висновків, списку використаних джерел та додатків.

Анотація у стислій формі надає загальну характеристику дисертаційного дослідження та тезово представляє основні науково-практичні та теоретичні положення, що у ньому містяться. Анотація дисертації ідентична її основному змісту, адекватно відображає основні положення дослідження, викладена українською і англійською мовами.

У **вступі** обґрунтовано актуальність обраної теми, охарактеризовано ступінь її наукової розробленості, визначено зв'язок із науковими програмами, планами, темами, окреслено мету, завдання, об'єкт, предмет та методи дисертаційного дослідження, представлено емпіричну базу, сформульовано наукову новизну, практичне значення результатів наукового дослідження та надано інформацію щодо апробації дисертації.

Розділі 1 «Загальні положення гарантій забезпечення прав учасників кримінального провадження під час обрання слідчим суддею запобіжного заходу у вигляді застави» складається з трьох підрозділів та утворює теоретичне підґрунтя представленого дисертаційного дослідження.

У даній частині роботи авторка аналізує теоретико-методологічні основи дослідження гарантій забезпечення прав учасників кримінального провадження

під час обрання слідчим суддею запобіжного заходу у вигляді застави в умовах побудови правової держави та за результатами дослідження визначає коло актуальних на сьогодні питань, які потребують наукового дослідження.

Крім того проаналізовано повноваження слідчого судді як гаранта забезпечення прав учасників кримінального провадження під час обрання запобіжного заходу у вигляді застави та визначено, що слідчий суддя, здійснюючи судовий контроль, є гарантом забезпечення прав і свобод людини на стадії досудового розслідування, зокрема під час обрання запобіжного заходу у вигляді застав. У вказаному розділі здійснено аналіз умов, за яких суд стає гарантом прав і свобод особи під час застосування запобіжного заходу у вигляді застави.

Окрім того, здійснено класифікацію гарантій забезпечення прав учасників кримінального провадження під час обрання слідчим суддею запобіжного заходу у вигляді застави, та наукове обґрунтування положень про їх спільні ознаки та властивості. Авторкою визначено спільні ознаки гарантій та розділено їх на групи. Так, за джерелом законодавчого закріплення гарантії забезпечення прав учасників кримінального провадження під час обрання слідчим суддею запобіжного заходу у вигляді застави поділяються на: ті, які регламентовані положеннями міжнародних нормативно-правових актів; ті, які закріплені в Конституції України; ті, що регламентовані положеннями КПК України. До загальних гарантій забезпечення прав учасників кримінального провадження під час обрання слідчим суддею запобіжного заходу у вигляді застави віднесено принципи кримінального процесу; процесуальний статус учасників кримінального процесу; судовий контроль, прокурорський нагляд і відомчий контроль; обґрунтування процесуальних рішень; право на оскарження дій і рішень сторони обвинувачення та інших учасників кримінального провадження. До гарантій, спрямованих на захист прав та інтересів підозрюваного, обвинуваченого та заставодавця під час обрання слідчим суддею запобіжного заходу у вигляді застави, віднесено: гарантії захисту честі й гідності; гарантії свободи та особистої недоторканності; презумпція

зменшення ризиків з плином часу; гарантія пом'якшення, зміни чи скасування запобіжних заходів.

У розділі 2 «Забезпечення слідчим суддею прав підозрюваного під час вирішення питання про обрання, продовження чи скасування запобіжного заходу у вигляді застави» в межах трьох підрозділів розкриваються особливості повноважень слідчого судді щодо забезпечення прав і законних інтересів підозрюваного під час вирішення питання про звернення застави в дохід держави як гарантія запобігання порушенню підозрюваним покладених на нього обов'язків, реалізація слідчим суддею повноважень, спрямованих на забезпечення прав і законних інтересів підозрюваного під час вирішення питання про повернення застави, та повноваження слідчого судді щодо забезпечення прав і законних інтересів підозрюваного під час вирішення питання про скасування запобіжного заходу у вигляді застави. Автором здійснено детермінування підстав для скасування запобіжного заходу у вигляді застави, визначення суб'єкта звернення до слідчого судді та гарантій, які забезпечує слідчий суддя під час здійснення судового контролю.

Обґрунтовано положення про те, що під час прийняття рішення слідчим суддею доцільно враховувати пропорційність застосованого запобіжного заходу суспільним інтересам в силу його обтяжливості для особи, з огляду на тривалість такого обмеження. Здійснено аналіз положення про те, що підставою для скасування запобіжного заходу у вигляді застави є те, що на момент розгляду клопотання про скасування запобіжного заходу у вигляді застави відпали підстави для його застосування. Встановлено, що найактуальнішою підставою для звернення застави в дохід держави є нез'явлення підозрюваного, обвинуваченого за викликом до слідчого, прокурора, слідчого судді, суду без поважних причин чи неповідомлення про причини своєї неявки.

Визначено коло обставин, які враховуються слідчим суддею, приймаючи рішення під час розгляду клопотання про звернення застави в дохід держави. Обґрунтовано позицію про те, що одноразова неявка в судове засідання заставодавця не може бути підставою для звернення застави в дохід держави, та

запропоновано визначити, що для прийняття рішення про звернення застави в дохід держави особа має не з'явитися два чи більше разів.

Акцентовано увагу на тому, що у КПК України бракує механізму контролю за дотриманням обов'язків, покладених на підозрюваного щодо якого обрано запобіжний захід у вигляді застави, що унеможливило виявлення порушень таких обов'язків. Дослідження емпіричної бази дозволило авторці визначити підстави для висновку про необхідність теоретичного переосмислення та визначення підстав, які слідчі судді враховують під час прийняття рішення про звернення застави в дохід держави, а також суб'єкта звернення і територіальну підсудність.

У розділі 3 «Забезпечення прав заставодавця під час реалізації слідчим суддею своїх повноважень щодо вирішення питання про обрання, продовження чи скасування запобіжного заходу у вигляді застави» розкриваються механізми забезпечення прав та обов'язків заставодавця під час вирішення слідчим суддею питання про обрання запобіжного заходу у вигляді застави, процесуальні гарантії забезпечення прав та обов'язків заставодавця під час вирішення слідчим суддею питання про повернення, скасування, зміну запобіжного заходу у вигляді застави та предмет застави в КПК України під час вирішення слідчим суддею питання про обрання запобіжного заходу у вигляді застави. Аргументовано доцільність участі заставодавця в судовому засіданні під час розгляду питання про обрання запобіжного заходу у вигляді застави.

В роботі здійснено аналіз можливості заставодавця відмовитися від узятих на себе обов'язків у разі, якщо останній не може забезпечити участь підозрюваного, обвинуваченого в досудовому розслідуванні чи судовому розгляді, а також можливості реалізації заставодавцем права на захист та розроблення механізму реагування на невиконання обов'язків інших учасників, які стосуються реалізації прав заставодавцем.

Автором здійснено дослідження предмета застави, можливостей внесення застави у вигляді рухомого та нерухомого майна, виокремлення, а також визначення способів звернення такої застави в дохід держави.

У результаті проведеного дослідження запропоновані та сформульовані пропозиції з удосконалення гарантій забезпечення прав учасників кримінального провадження під час обрання слідчим суддею запобіжного заходу у вигляді застави.

Після кожного розділу та наприкінці дисертаційного дослідження К.Ю. Широкою наводяться **висновки**, які відповідають завданням та меті роботи, узгоджуються з отриманими результатами, мають належну аргументацію, характеризуються високим рівнем достовірності.

Список використаних джерел складається з 237 найменувань на 27 сторінках та включає публікації як у вітчизняних, так і у зарубіжних виданнях.

Варто зазначити, що кожен розділ дисертаційного дослідження К.Ю. Широкої має свою наукову значущість, слугує науковим підґрунтям для наступної частини роботи, що в результаті утворює цілісне дослідження, яке є підґрунтям для вирішення практичного завдання – підвищення ефективності гарантій забезпечення прав учасників кримінального провадження під час обрання слідчим суддею запобіжного заходу у вигляді застави.

Вищенаведене дозволяє стверджувати, що дисертація К.Ю. Широкої відповідає існуючим вимогам та є завершеною науковою працею.

Рекомендації щодо подальшого використання результатів дисертації на практиці. Отримані результати дисертаційного дослідження К.Ю. Широкої можуть бути рекомендовано для використання в освітньому процесі закладів вищої освіти юридичного профілю, у науково-дослідних розробках наукових установ, під час підготовки наукових публікацій та монографій, планування та проведення досліджень за цим напрямом, а також у практичній діяльності.

Зауваження щодо оформлення та змісту дисертації, запитання до здобувача. Загалом позитивно оцінюючи наукову роботу, необхідно звернути увагу на деякі дискусійні питання, які на нашу думку, потребують додаткової аргументації або пояснень під час захисту:

1. Потребує додаткової аргументації критика автором позиції слідчих суддів, згідно з якою під час обрання запобіжного заходу враховується розмір

завданих збитків, з огляду на те, що кошти, внесені як застава, можуть бути використані для відшкодування шкоди, завданої кримінальним правопорушенням.

2. В роботі йдеться про те, що автором вперше визначено випадки, у яких відбувається ініціювання перед слідчим суддею розгляду клопотання про звернення застави в дохід держави. Хотілося б почути додаткову аргументацію здобувачки щодо цієї частини роботи, зокрема які методи використовувалися при визначенні таких випадків а також чи проводилося опитування респондентів в частині визначення актуальності таких випадків.

3. Авторкою представлена ідея розширення предмету застави шляхом надання можливості внесення рухомого та нерухомого майна як застави, визначено перелік такого майна, механізм його внесення як застави, а також права та обов'язки учасників кримінального провадження, які виникають у разі внесення як застави рухомого чи нерухомого майна. Хотілося б почути додаткову аргументацію здобувача щодо механізму внесення рухомого та нерухомого майна як застави.

Перелічені зауваження і побажання мають дискусійний характер і не впливають на загальну високу позитивну оцінку дисертації. Представлена дисертаційна робота є завершеною науковою працею. Сформульовані у ній рекомендації та висновки становлять наукову й практичну цінність.

Відсутність порушень академічної доброчесності. У ході вивчення як дисертаційного дослідження, так і наукових публікацій, фактів порушень академічної доброчесності не виявлено. Дисертація К.Ю. Широкої на тему «Гарантії забезпечення прав учасників кримінального провадження під час обрання слідчим суддею запобіжного заходу у вигляді застави» є оригінальною, самостійно виконаною науковою працею.

Висновок

про відповідність дисертації встановленим вимогам

Дисертація Широкої Катерини Юріївни на тему «Гарантії забезпечення прав учасників кримінального провадження під час обрання слідчим суддею

запобіжного заходу у вигляді застави», подана на здобуття ступеня доктора філософії, є комплексним, цілісним, завершеним науковим дослідженням, містить нові науково-обґрунтовані результати, що відрізняються новизною в постановці і вирішенні проблем гарантій забезпечення прав учасників кримінального провадження під час обрання слідчим суддею запобіжного заходу у вигляді застави. Рецензована робота відповідає галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право» та вимогам «Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах)», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261 (зі змінами і доповненнями від 03 квітня 2019 року № 283), наказу МОН України №40 від 12 січня 2017 року «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» (зі змінами від 12 липня 2019 року) і «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (постанова Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44), а її авторка – Широка Катерина Юріївна заслуговує на присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право».

Рецензент:
професор кафедри кримінального процесу
Національної академії внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент

Оксана ХАБЛО